

EXPUNERE DE MOTIVE
la propunerea legislativă privind
interzicerea discriminării pe motiv de vaccinare

În România, **vaccinarea nu este obligatorie, este voluntară și gratuită și este dusă la îndeplinire cu vaccinuri autorizate de Agenția Europeană a Medicamentului. Potrivit art. 13-14 din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, **consimțământul pacientului privind orice intervenție medicală este obligatoriu.** Nu poate fi administrat niciun tip de tratament persoanei care refuză sau nu este capabilă să își exprime consimțământul sau al cărui reprezentant legal refuză își dea consimțământul.**

Obligativitatea vaccinării populației nu este prevăzută nici în legislația relevantă în vigoare (Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003), nici în cea secundară, cum ar fi Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2021-2024 (care planifică adoptarea Legii vaccinării) sau Calendarul național de vaccinare, aprobat prin ordin al ministrului Sănătății. **Cadrul legal în România nu conține instrumente care să conducă la obligativitatea vaccinării fără consimțământul persoanei vaccinate și nici nu prevede sancțiuni asociate refuzului oricărui tip de vaccin.**

Din perspectiva drepturilor și libertăților fundamentale, ne aflăm în fața **administrării neobligatorii a unui vaccin anti-SARS-CoV-2, în cauză operând libertatea negativă a persoanei, înțeleasă prin absența constrângerilor externe de a efectua vaccinul.** Mai mult, având în vedere cadrul operațional pentru administrarea vaccinului și dispozițiile din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, se constată că **nu se poate impune o conduită anume persoanei care refuză, nu este capabilă să își exprime consimțământul sau întrerupe administrarea unui vaccin anti SARS-CoV-2.** Astfel, **consimțământul nu se prezumă ca fiind dat, iar cea mai importantă implicație este aceea că vaccinul se administrează în baza acordului expres și prealabil al pacientului sau al reprezentantului legal.**

Potrivit reglementării din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, capitolul 1, articolul 1, pct. a): „prin pacient se înțelege persoană sănătoasă sau bolnavă care utilizează serviciile de sănătate”, consecința fiind că, în raport de serviciile medicale, potrivit articolului 13 din capitolul 2 al legii, să refuze un act medical, fără a suporta sancțiuni precum: îngrădirea drepturilor fundamentale (dreptul la educație, dreptul la muncă, accesul la cultură etc.). Astfel, potrivit art. 13: „pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală asumându-și, în scris, răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului”.

Potrivit datelor oficiale, situația vaccinării în România, la 20 mai, ora 12.00, se prezenta astfel:

Din totalul populației eligibile (16.091.562 persoane cu vârsta de peste 16 ani):

25.14% din populația eligibilă (16+) este vaccinată cu cel puțin o doză (4.046.759 persoane);

19.18% din populația eligibilă (16+) este vaccinată cu schemă completă (3.085.925 persoane);

5.97% din populația eligibilă (16+) este vaccinată cu o singură doză (960.834 persoane).

Astfel, la data de 20 mai 2021, 74.85% din populația eligibilă (16+) este nevaccinată complet (12.044.803 persoane).

În raport cu obiectivele anunțate de Guvernul României în privința campaniei naționale de vaccinare, s-a reținut o nouă problemă socială care prejudiciază relațiile sociale prin faptul că, în spațiul public, s-a constatat că sunt favorizate îngrădirea, excluderea, restricționarea sau condiționarea a unui număr în creștere de drepturi, pe baza criteriului administrării prealabile a unui vaccin anti SARS-CoV-2.

În acest sens, menționăm demararea de către Ministerul Culturii și Ministerul Sănătății, cu sprijinul autorităților locale, a unor programe-pilot în colaborare cu marile instituții culturale publice naționale rezervate exclusiv persoanelor vaccinate cu ambele doze, conturându-se astfel premisele restricționării accesului la cultură pentru persoanele nevaccinate. Spectacolele-experiment beneficiază de regulament special care derogă de la regula purtării măștii sanitare în spațiile publice închise¹.

În plus, arătăm că în spațiul public a fost adusă la cunoștință decizia Consiliului de Administrație al Universității de Medicină și Farmacie Iași, potrivit căreia participarea la sesiunea de examene din perioada 29.05.2021-19.05.2021 a fost condiționată pentru studenți și cadre didactice de prezentarea certificatului de vaccinare anti-COVID, a unui test RT-PCR negativ nu mai vechi de 72 de ore sau rezultatul negativ certificat al unui test antigen rapid nu mai vechi de 24 de ore ori a unei adeverințe din care să rezulte că se află în perioada cuprinsă între a 15-a și a 90-a zi, ulterioară confirmării infectării cu SARS-CoV-2.

¹ A se consulta, în acest sens, Calendarul evenimentelor Operei Naționale Cluj.

<https://operacluj.ro/spectacole/2020-2021/faustinconcertpremiera-15-mai-2021-19-00/> și Teatrului Național București <https://www.tnb.ro/ro/dineu-cu-prosti-program-pilot>.

De asemenea, reținem că s-a adus la cunoștința opiniei publice faptul că este iminentă o decizie în cadrul alianței universităților de medicină din țară - UMFST „George Emil Palade” Târgu Mureș, UMF „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, UMF „Victor Babeș” Timișoara, UMF Craiova, UMF „Carol Davila” București, UMF „Grigore T. Popa” Iași, în sensul condiționării accesului la activități didactice de prezentarea certificatului de vaccinare.

Ținând cont de principiul constituțional al egalității în drepturi, orice formă, manifestare sau măsură concretă de excludere, restricție, limitare, preferință, afectare, tratament diferențiat în favoarea unei persoane sau a unui grup de persoane, în condițiile neadministrării vaccinului, ar constitui discriminare, iar pe acest temei, ar fi ilegală și neconstituțională. Prin urmare, pentru a nu exista loc de interpretare arbitrară, se impune legiferarea cu celeritate în această materie. Efectul legiferării este vădit în beneficiul valorilor constituționale: interzicerea și combaterea oricărei dispoziții sau acțiuni publice care ar avea drept consecință condiționarea acordării unor drepturi fundamentale sau servicii publice și private. Principiile egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate de Constituția României.

Având în vedere că vaccinarea constituie un act voluntar și că orice act medical este asumat de către pacient, considerăm că ne aflăm în fața constrângerii unor drepturi și libertăți fundamentale superioare dreptului opțional la vaccinare. Punerea în aplicare a unor decizii precum cele de mai sus, documentate în spațiul public, constituie o formă discriminatorie față de un număr considerabil de cetățeni români (circa 75% persoane nevaccinate, potrivit datelor oficiale din 20 mai 2021).

În acord cu dinamica legislativă în contextul pandemiei de coronavirus, este necesară o propunere legislativă distinctă de actualul cadru legislativ care are o aplicabilitate generală și excede situațiilor excepționale provocate de pandemia SARS-CoV-2. În acest fel este necesară reglementarea dedicată, prin care să fie soluționată, sub raport juridic, o problemă specifică contextului pandemic: interzicerea și sancționarea oricăror manifestări sau măsuri de excludere, segregare, restricție, limitare, deosebire, preferință sau tratament diferențiat, exercitate asupra unei persoane sau a unor categorii de persoane, în orice domeniu, în baza criteriului administrării sau nu a oricărui vaccin, manifestări sau măsuri care reprezintă discriminare pe motiv de vaccinare, în condițiile legii propuse.

În numele inițiatorilor,

Senator Claudiu-Richard Târziu